

ДНЕВНИКЪ

(стеносграфически)

на

II-то обикновено Народно Събрание.

(Втора Сесия)

LXI ЗАСЪДАНИЕ, ЧЕТВЪРТЪКЪ 16 ОКТОМВРИЙ 1880 ГОД.

(Подъ председателството на Г-на П. Р. Славейковъ.—Начало въ 1 часъ постъ пладнѣ)

Председателъ: (звъни) Ще се чете списъка на депутатитѣ.

Секретарь Баларевъ: (Чете списъкътъ.)

Председателъ: Отъ 172 представители, 57 отсъствуватъ, присъствуватъ 115 слѣдователно Събранието е законно и се отваря. Ще се чете вчерашния протоколъ.

Секр. Коевъ: (Чете протокола отъ шестдесетото засѣдание.)

Председателъ: Има ли нѣкой да забѣлжи върху четения протоколъ?

Тодоровъ: Въ протокола не се казва, че е направено отъ мене предложение съ отваряннето Събранието вчера, което предложение се подкрѣпи отъ 5 души и се отложи за днесъ да се разгѣда. Станалата погрѣшка може да се поправи.

Стамболовъ: Това се неотнася къмъ протокола. Азъ вчера питахъ, има ли 5 души, които да подкрѣпятъ предложението, но тѣхъ ги нѣмаше, и слѣдователно предложението само по себе си е паднало. Ако да имаше 5 души щѣхме да го разискваме.

П. Станчевъ: На дневенъ редъ е мисля, Г-да, съгласно съ 134 членъ отъ конституцията да

избереме една комисия, която да приготви отговора на тронната рѣчь, преди да пристѣпимъ къмъ други работи.

Председателъ: Поддържа ли се това предложение отъ 5 души? (Поддържа се.)

Тодоровъ: Азъ мисля, че на дневенъ редъ е направеното отъ мене предложение. Конституцията ни показва, какъ трѣба да вървимъ при отваряннето на засѣданнето. Азъ предложихъ, споредъ 88 членъ на конституцията, да избереме председателъ и подпредседателитѣ, както това го изисква конституц. Г-да! отъ начало така смѣло да пенарушаваме конституцията. Всячко, което вършимъ, то се записва. Хората го четатъ отъ вънъ и не е чудно, ако съ такава погрѣшка загубимъ популярността и довѣрието на народа: освѣнъ това ние ставаме клетвопрестѣпници. Членътъ е ясенъ, той казва: щомъ се отвори засѣданнето, пристѣпва се къмъ избора на председателя и подпредседателитѣ. Това е ново засѣдание, 2-ра сесия; за това трѣба преди да се заловимъ за друга работа, именно за предложението на г-на Стамболова, да свършимъ моето предложение, т. е. да изберемъ председатели и подпредседателитѣ.

Д-ръ Молловъ: Има да направя ново предложение.

Председателъ: Поддържа ли се предложението на г-на Станчева?

Грънчаровъ: Азъ има да възразя на г-на Тодорова, че въпросътъ е вече свършенъ.

Председателъ: И азъ мисля, че е свършенъ, и ние нѣмаме право да се повръщаме на рѣшенитѣ въпроси, но да слѣдваме друго що ни предстои; или иначе трѣба да питаме Народното Сѣбрание, желае ли то да се повръщаме изново на този предметъ.

Станчевъ: Народното Сѣбрание вчера когато прие да върши други работи, мисля, че е имало право да тълкува члена на Конституцията. И така го е разбирало. Народното Сѣбрание е същото, което е било вчера и днесъ; за това неумѣстно е да се пита пакъ върху същия предметъ. За това азъ настоявамъ да пристѣпимъ къмъ избора на комиссия и предлагамъ да избереме 6—7 члена въ тѣзи комиссия.

Председателъ: Сѣбранието имѣ търпение, да изслуша г-на Юрдана Тодорова; но да се повърне върху този въпросъ, види се, че не приема, и дѣйствително ние можемъ да се повръщаме да разискваме нѣща, които сж вече приети и свършени. За това прекратявамъ този разговоръ и препирнитѣ да се неотварятъ на ново, а пристѣпваме на предложението на г-на Станчева.

Д-ръ Молловъ: Азъ поддържамъ предложението на г-на Станчева, но мисля, по-напредъ да пристѣпиме да се преглѣда правилника, защото може би да има нѣща, които трѣба да се измѣнятъ. Когато се разглѣжда правилника, тогава да изберемъ и комиссия за отговора на княжеската рѣчь.

Стамболовъ: Миналата сессия, на основание 104 членъ на конституцията, Сѣбранието изработи единъ правилникъ, който и вчера се практикува и днесъ се практикува; слѣдователно, ако има нѣкой да прави нѣкои измѣнения въ този правилникъ, той може да ги внесе като предложение, като ги подкрѣпи съ потребното число на представителитѣ. За това предложението на г-на Моллова нѣма си мѣстото; защото правилникътъ отъ миналата сессия е въ сила. Така също и другото предложение отъ страна на г-на представителя отъ Елена да остане безъ послѣдствиз; защото, на основание на 21 членъ на същия правилникъ, председателътъ има власть да прекратява такъвъ въпросъ. И за това, моля да употреби силата, която му е дадена.

Тодоровъ: Исека да говори.

Председателъ: Имате думата, но, ако е върху свършени въпросъ, не ви давамъ дума. —

Приема ли Народното Сѣбрание щото комиссията, която ще направи отговора на тронната рѣчь да бжде отъ 6 души? (Приема се.) Който неприема да си дигне ржката. (Никой недигна.) Какъ да пристѣпимъ къмъ избиране, по тайно или явно гласоподавание? (Гласове по тайно.) Има ли 10 души които искатъ тайно гласоподавание. (Има.) Тогава дава се 5 минути распусъ, за да се напишатъ имената.

(Послѣ распуса.)

Председателъ: Призовавамъ вниманието на г-да депутатитѣ при четението на списъка, по който да идатъ да си даватъ бюлетинитѣ.

Секр. Золотовъ: (Чете списъка и депутатитѣ гласоподаватъ.) (Послѣ гласоподаванието.)

Председателъ: Резултата на гласоподаванието е слѣдующия: Стамболовъ 86 гласа, Д-ръ Молловъ 58, Ковачевъ 56, Михайловски 53, Д-ръ Браделъ 51 и Д-ръ Антоновъ 36 гласа. Другитѣ иматъ по малко гласове и тѣзи сж само избрани.

Бурмовъ: Азъ расчитвамъ, г-да, върху безпристрастието и справедливостта на Н. Сѣбрание, за да предложи слѣдующето: днесъ се предполага, че въпроса за избирането на бюрото ще се разисква; но казва се сега, че този въпросъ е билъ рѣшенъ вчера, защото онзи г-нъ, който го подигна и направи това предложение, не билъ поддържачъ отъ 5 души. Г-да! стенографическия протоколъ свършенно друго съдържа; за това азъ предлагамъ да се прочете и да видимъ какво е станало, за да не стане нѣкой произволъ, който би билъ докато е станала, но ако е станала, тя може и да се исправи. Послѣ Народ. Сѣбрание трѣба да рѣши този въпросъ, тъй като той ще става всеки пжтъ при отваряние на Народ. Сѣбрание: да ли трѣба да се избере ново бюро, или не. Този въпросъ трѣба да се рѣши веднажъ за всекога, за това предлагамъ, да се прочете вчерашния протоколъ и да видимъ, какво е станало за това нѣщо.

Председателъ: Протоколътъ се чете.

Т. Бурмовъ: Но не стенографическия протоколъ. За това има стенографически протоколи и за това има стенографи специалисти, за да нѣма споръ въ камарата и за да се види въ тѣхъ, ако има споръ.

Стамболовъ: Това предложение трѣба да се подкрѣпи отъ 5 души.

Бурмовъ: Има 5 души.

Стамболовъ: Освѣтъ това до колкото можатъ да разбере отъ изложението на думитѣ, четений отъ трибуната протоколъ бѣше стенографически. При това въ миналото засѣдание, когато се напомни,

че предложението на г-на Тодорова не се поддържа отъ 5 души, стана ново предложение, именно, да се затвори засѣданието и да се отложи за другъ день. Това предложение го направи г-нъ Наумовъ, което се подкрѣпи и така се рѣши да се отложи засѣданието. Ако г. г. стенографитѣ сж забъркали и да сж турнали на мѣсто „засѣдание“ „предложение“ това е тѣхна вина; а и ораторитѣ много пжти сж сами криви, че не се изразяватъ точно и ясно и слѣдователно г. г. стенографитѣ нѣкой пжтъ не разбиратъ ясно ораторитѣ, толкосъ повече че тѣ сж хора чужденци.

Болѣрски: Азъ мисля, че ако вчера се не поддържа предложението отъ 5 души, то днесъ ако се поддържа, трѣба да се разглѣда, защото е доста важно. За това ако има 5 души представители, да ме поддържатъ, азъ съмъ готовъ да кажж нѣколко думи. (Гласове: Говорете).

(Отива на трибуната.)

Господа! доживѣхме и дочакахме, благодарение Богу, да бждемъ повикани и втори пжтъ въ тая свещенна ограда, дѣто ний като избрани отъ народа, имаме да разсждаме и работиме за доброто и бжджцето на тоя народъ, който ни е удостоилъ съ своитѣ избори, който ни е повѣрилъ сждбата си въ рждетѣ ни.

Всички съ въсхищение и радостъ изслушахме вчера тронната рѣчь, съ която нашия възлюблений Господаръ е благоволилъ да заповѣда да се отворятъ засѣданията на настоящето Народно Събрание.

Подиръ това естествено бѣше да се размисли и разсжди какъ да се избере бюрото, което ще има да рждководи Събранието въ всичкитѣ му засѣдания презъ настоящата сессия.

Преди да се направи нѣщо подобно, ний всички видѣхми, че начело на Събранието се намѣсти цѣлий съставъ на бюрото отъ миналото Народно Събрание. Азъ не съмъ противъ лицата, които съставляватъ това бюро. Далечъ отъ мене тая мисль. Но съмъ противъ начина, по който тия инакъ тѣй почитаеми господа — си позволиха да сѣднатъ на чело на настоящето събрание.

Вчера още единъ отъ г-да представителитѣ подигна въпросътъ за начинътъ, по който трѣба да стане избиранieto на бюрото, като оказа 88 членъ отъ Българската Конституция, въ който най ясно се четжтъ слѣдующитѣ думи: щомъ се открие засѣданието, Народното Събрание подъ председателството на най-стария по годинитѣ изъ между членоветѣ си пристжнва веднага къмъ избора на председателъ и подпредседатели.

Въ отговоръ на това г-нъ Стамболовъ има честь

да каже, че понеже тоя членъ стоялъ въ Българската Конституция тамъ, дѣто се говоряло за състава на Обикновеното Народно Събрание и че понеже въ тоя дѣлъ се говоряло за представителитѣ, какво тѣ се избирали за три години, трѣбало да се разбира и да се тълкува, че това отваряние на засѣданието било само при първото свикване на новоизбранитѣ представители.

До като очаквахъ да се разиска тоя въпросъ и да се произнесе Народното Събрание за или противъ това тълкувание, азъ съ очудвание видяхъ да се предлага за отлагание засѣданието за днесъ.

Това отлагание на засѣданието, си помислихъ азъ, не е съ друга никаква цѣль, освѣнъ защото въпроса е твърдѣ деликатенъ и важенъ, да не би при дебатитѣ, които има да станатъ, се случи скандалъ и то още въ първиитѣ часъ на откриванието засѣданията, когато почитаемата публика бѣше въ твърдѣ по голѣмо число отъ колкото обикновено бива.

Прочее като знамъ, че вчера нищо положително не се каза по тоя въпросъ и като имамъ предъ видъ, че на дневенъ редъ нѣмаме друго нѣщо, азъ естествено си мисля, че тоя въпросъ е оставенъ да се рѣши днесъ.

Признавамъ себе си слабъ да разясня както трѣба мотивитѣ, които азъ имамъ за правилното и по духа на Конституцията рѣшение тоя въпросъ, при все това обаче, азъ като отговоренъ предъ свѣстѣта си и предъ бжджцето поколение, немога да не искажа поне това, което слабитѣ ми познания ми диктуватъ и което споредъ мене ще способствова колко годѣ за посполучливото и по полезното рѣшение на тоя толкова важенъ въпросъ.

Азъ казахъ и пакъ повтарямъ, че не съмъ противъ лицата, които съставляватъ бюрото, но противъ начина на приеманieto тая длжностъ.

Казва се съ думитѣ: щомъ се открие засѣданието трѣбало да се разбира първиятъ пжтъ на откриванието засѣданието, щомъ се свикатъ новоизбрани представители.

Колкото повече нагласяватъ нѣкои господа за да даджтъ такова значение на тия думи, толкова повече тѣ се отстраняватъ отъ тълкуванието, което здравия разумъ трѣба да даде на тия думи; защото, кой отъ васъ г-да незнае, че при отварянието на засѣданието, първиятъ пжтъ щомъ се избиратъ представителитѣ, всички сж ошче провѣрени и много отъ послѣ се кассиратъ и отстраняватъ отъ Събранието. Ще каже, че при избиранieto бюрото присжтствуватъ и лица, които не сж биле законни представители. Слѣдователно избиранieto въ тоя случай неможемъ да кажемъ, че е станало по закона отъ

колкото може да стане при слѣдующе нѣкое събрание.

Казва се още, че думитѣ откриванieto за сѣданието се отнасяли на първото откриванie, защото сега се откривало не засѣданie, не Н. Събрание; но сессията. Азъ немога да се начудя какъ може да се мисли даже подобно нѣщо. За мотивъ на това единъ отъ г-да представителитѣ ми посочи 138 чл. отъ Бѣлг. Конституция, дѣто казва: членовѣ на Народното Събрание не могатъ да се събиратъ на сессия безъ да бѣдѣтъ свикани отъ Князя; Азъ не съмъ билъ въ учредителното Народно Събрание въ Търново и не знаехъ мотивитѣ, по които е приета тука думата сессия; но като разгърнахъ дневниците на това Събрание, азъ видяхъ въ 22 дневникъ да се казва, че тоя членъ 138, който споредъ проекта е билъ 131, е билъ приетъ безъ измѣнение. Като преглѣдахъ проекта виждамъ, че тамъ стои тѣй: членовѣ на Народното Събрание не могатъ да се събиратъ на засѣданie (сессия) безъ да бѣдѣтъ свикани отъ Князьтъ. Отъ това че сессия е турена въ скобки, азъ заключавамъ, както и всякий вижда, че въ преписването или препечатването Конституцията трѣба да е станала погрѣшка. Че е станала погрѣшка се вижда и отъ по долнитѣ редове на сѣщия 138 членъ отъ Конституцията, дѣто казва: сѣщо тѣ не могатъ да се събиратъ на засѣдания слѣдъ като се отложи, затвори или распусти Събранието.

Слѣдователно тука думата засѣдания твърдѣ ясно показва, че тя е пропусната въ първата половина на тоя 138 членъ и че вмѣсто нея стои думата сессия, която не трѣбаше да стои освѣнъ въ скобки слѣдъ думата засѣданie, за пойнo обяснение.

Като приемемъ, че тя трѣба тамъ да стои, както се разбира и отъ втората половина на сѣщия членъ, излиза, че вчерашното откриванie, което стана чрезъ Княжеската рѣчь, не е друго нищо, освѣнъ откриванie на засѣданieto, кето засѣданie г-да представителитѣ не могатъ да иматъ безъ да сѣ свикани отъ Князьтъ. Като такова откриванie на засѣданieto е станало, то трѣба веднага да се пристѣпи къмъ избора на председател и подпредседатели, споредъ както е предвидено въ 88 членъ отъ Бѣлг. Конст. — Г-да! това е толкова ясно щото не допуца ни най малко съмнение. Това е по ясно и отъ бѣлия день. Плашимъ се може би г-да! че нашитѣ противници (Гласове: кои сѣ противници.) щѣли да прокаратъ на чело на Събранието нѣкого отъ своитѣ си единомисленници. Не трѣба такава мисль да ни плаши. Трѣба, г-да, да имаме довѣрие въ нашето болшинство. Трѣба да се основаваме на него и да се не боимъ. Но все таки да бж-

демъ справедливи г-да; да работимъ по буквата и духа на констит., защото само тогава нашата работа ще бѣде положена на здрави основи; само тогава може да се надѣваме, че ще бѣде трайна. Не разберемъ ли това, тѣжко и горко на нашето положение. Ако престѣпимъ г-да тоя членъ отъ конституцията, ние, които сме претендирали и съ гордостъ претендираме, че сме пазители на конституцията, тая сватиня за народа ни, какво довѣрие може да имаме въ народа.

Историята и поколението ще ни строго осѣждатъ Г-да, и ние ще сме отговорни и предъ съвѣстѣта си и предъ Бога. Ние можемъ, Г-да, да изберемъ сѣщитѣ лица, които сѣ сега въ бюрото, азъ нѣмамъ нищо противъ тѣхъ; но да ги изберемъ, Г-да, по законний начинъ както гласи 88 чл. отъ Констит. Другояче ако постѣпимъ, противоконституционно е Г-да. Да размислимъ, да разсѣдимъ, за да се не излъжемъ. За хатъръ и приятелство да се не увличаме. Надѣвамъ се на патриотизмътъ Ви, Г-да. Нѣкои Г-да представители позволяватъ си да смѣсватъ думата сессия съ думата Народ. Събрание. Азъ немога да разбера, какъ даватъ такова значение на такива двѣ разнoзначущи думи? Нѣкои Г-да замѣтиха, че Народ. Събрание било въ времето, презъ което Г-да народнитѣ представители имали право да упражняватъ тѣзи власть, като народни представители; но споредъ мене, това не е Народно Събрание. Народ. Събрание е само тогава, когато се повикатъ по Княжески указъ представителитѣ и Събранието се отваря съ тронна рѣчь, за да може да засѣдава, размишлява и рѣшава. Слѣдъ закриванieto, Народ. Събрание за мене не съществува; но съществуватъ само народнитѣ представители, които да сѣ готови щомъ се повикатъ на едно засѣданie да съставятъ Народно Събрание и да бѣдѣтъ готови да присѣствуватъ. Засѣданieto може да бѣде редовно или извънредно. Редовното повиква се на основание на конституцията на 15 Октомврий и трае до 15 Декемврий. — Тѣй, чини ми се, че ще да бѣде справедливо да не смѣсваме думата „сессия“ съ думата „Народ. Събрание“. Народ. Събрание става само, когато се отвори съ Княжески указъ и тогава става избиранieto на председателя и на подпредседателитѣ, както е предвидено това твърдѣ ясно въ 88 членъ въ Конституцията, дѣто казва: (чете го.) — Като нови въ парламентаренъ животъ и като нови въ свободата, която ни е дадена, ние може би да сме погрѣшили. Ние може да не сме разбрали и въ слѣдствие на това погрѣшили; но това може много легко да се поправи, ако нашата добро воля изисква това. Ако е сѣднало бюрото вчера самоволно на чело на Събранието, това не е голѣма погрѣшка, това може би да е станало отъ неопитностъ. Слѣдовател-

но, ако искаме да бъдемъ справедливи, трѣба да се водимъ по духътъ на Конституцията, безъ да се основаваме на онова, което се направи вчера, и по законниятъ начинъ трѣба да изберемъ едно бюро, което ще стои на чело и което ще ръководи работитѣ презъ тая сесия. Това е моето предложение и азъ го оставямъ на разсмотрение на Народното Събрание. (Ръкоплескание между нѣкои отъ депутатитѣ и въ Галерията.)

Предсѣдатель: Публиката не трѣба да се смѣсва въ дебатитѣ на Народ. Събрание, иначе ще бѣдѣ принуденъ да я извади вънъ. Ние, противъ правилника, за да покажемъ безпристрастие, позволихме на оратора да говори. Но сега преди да дамъ дума на друго, азъ ще попитамъ Народ. Събрание да ли признава то, че е сбъркало вчера и приема ли да се повърнемъ днесъ пакъ върху този въпросъ. Ако то желае да се разисква, нека се разисква, но азъ ще забѣлѣжа, че ако се допусне това, то ще бѣде не по правилника и ще се минатъ много дни, до дѣто се свѣршатъ, възбуденитѣ препирни, за това отправямъ се къмъ Народ. Събрание и питамъ: трѣбали да се повърнемъ да разискваме въпросътъ, който Народ. Събрание вече е рѣшило? (Гласове: да се повърнемъ. Други гласове: не.)

Стамболовъ: На въпроситѣ, които представи Г-нъ Болѣрски, при всичко, че има много да се отговоря, но считамъ ги за такива предложения, на които не струва да се отговаря. А колкото се касае за вашето питаніе, Г-нъ Предсѣдателю, чини ми се, че оно не може да се допусне, защото 21 членъ на правилника казва така: (чете го.) Вчера се питаше Нар. Събрание поддържатъ ли 5 мина това предложение; но Събранието съ практическата си смисълъ одобри бюрото, като избра една коммисия, а днесъ друга и съ това направи единъ фактъ, съ който припозна, че 88-й членъ на Конституцията се разбира така, че бюрото се избира за 3 години, тъй сжщо както и представителитѣ сж избрани за три годишенъ периодъ. Това Събранието го направи отъ много съображения, между които има и това, че си въображаватъ нѣкои представители, че ако се промѣни предсѣдательтъ, щѣло да се промѣни и мнѣнието на Събранието. Освѣнитъ това има още много други въпроси, които могатъ да дадѣтъ мѣсто на много интриги, ако се промѣни бюрото. Въобще като признайми, че въпросътъ е единъ пакъ рѣшенъ, не може да се разисква пакъ върху него втори пътъ. (Гласове: рѣшенъ.)

Горбановъ: Искамъ думата.

Предсѣдатель: Върху друго можете да говорите но върху този въпросъ не можете. (Гласове: Свобода на думата.) (Голѣмъ шумъ.)

Горбановъ: Азъ искамъ дума.

Предсѣдатель: Земамъ ви думата съ силата на правилника. (Шумъ.)

Горбановъ: Азъ имамъ да говоря. (Излиза на трибуната.) (Гласове нѣма право да говори!) (Предсѣдательтъ стана отъ мѣстото си, за да говори и Г-нъ Сукнаровъ заема предсѣдателското мѣсто.)

Предсѣдатель Сукнаровъ: г-нъ Горбановъ, да отидете на мѣстото си.

Министръ Каравеловъ: Азъ моля да во-тирате, дали е това на дневний редъ! и ако Събранието позволява да говори, нека говори.

Предсѣдатель: (къмъ Горбанова) Не давамъ ви дума, изобличавамъ ви.

Горбановъ: Ние нѣмаме бюро. (Гласове: Имаме! Викове: доло! доло!) Конституцията се претъжни и ние като депутати на Събранието имаме право да протестираме противъ това. 88-ий членъ на Конституцията явно се нарушава. (Голѣмъ шумъ. Викове: Дола доло! доло!)

Предсѣдатель: Недавамъ ви дума; да слѣз-нете отъ трибуната. (Викове: доло, доло!) По правилника ви заповѣдамъ да слѣзнете доле!

Горбановъ: Нѣмаме още правилникъ и азъ нѣма да слѣзна доле? ако има нѣкой нека дойде да ме свали. (Стамболовъ се въскочи тоже на трибуната и поиска и той да говори. Голѣмъ шумъ викове, гюрултия.)

Предсѣдатель: Распущамъ Събранието на 5 минути.

Послѣ распусътъ.

(3 часа 15 мин.)

Предсѣд. Сукнаровъ: Засѣдашието се открива отъ ново.

Горбановъ: Понеже азъ имамъ думата.

Предсѣд: (Прикжева го) Нѣмате думата (голѣмъ шумъ)

П. Станчевъ: Депутатъ който не се подчинява, Г-да квесторитѣ могатъ да го некаратъ вънъ.

Тодоровъ: Депутатитѣ сж неприкосновени.

Предсѣд: Призовавамъ всички Г-да на пори-дѣкъ. Г-нъ Горбановъ, моля ви да сѣднете на мѣсто-то си.

Горбановъ: Азъ искамъ думата. Азъ ще сѣдна за сега и пакъ ще некамъ думата. Азъ искамъ да се прочете протоколътъ отъ вчерашното засѣданіе.

Предсѣд: Протоколътъ се чете, недавамъ никому думата по този въпросъ.

Горбановъ: Ако ще вървимъ съ диктаторство, тогазъ се подчинявамъ. Азъ само напомнямъ, че законътъ е престѣпенъ и азъ искамъ да се поправи погрѣшеното (шумъ:)

Предсѣд: Имали друго нѣкое предложение?

П. Станчовъ: Азъ бихъ желалъ да зная, анкетната комисия кой денъ ще ни представи докладътъ си върху своята работа.

Предсѣд: Моля Г-да членовѣтъ на анкетната комисия нека кажатъ.

Икономъ Попъ Тодоръ: Като се назначи комисията за допълнителнитѣ избори, тогава анкетната комисия ще да предложи своя докладъ слѣдъ тѣхъ.

Предсѣдатель: Имали нѣкое друго ново предложение?

Самсаровъ: Предлагамъ да се избере отъ ново една Комисия за прошенията защото прошения дохождатъ всѣкий денъ и Н. С. може въ праздно време да ги изслуша.

Предсѣд: Поддържатъ ли това предложение 5 души? (поддържатъ).

Стамболовъ: Понеже има вече една комисия избрана, и тѣзи комисия дѣлото си не е още свършила, тогава разбирамъ, че пакъ същата комисия която е избрана въ миналата сесия ще продължава своята работа.

Предсѣд: Приема ли Народ. Събр. тая същата комисия, която лани се избра, да продължава да разгледва прошенията? (приема) който не приема да си дегне ржката (никой не дигна).

П. Станчовъ: Въ Тронната рѣчь на Негово Височество се говори за нѣкои законопроекти. Ако тѣ сж вече напечатани и готови, азъ моля да се раздадѣтъ, тъй щото да се занимаваме съ тѣхъ.

Предсѣд: Бюрото ще направи постѣпки да ги иска.

Мин. Карвеловъ: 1-о Трѣбаше да доде на редѣтъ бюджета, но той се намира сега въ ржцѣтъ на Негово Височество, така щото не може още да се представи.

Мин. Цанковъ: Негово Височество го вече преглѣда и той трѣба да се намира сега вече въ ржцѣтъ на Г-на Каралфиловича, или може да се печата.

Предсѣд: Имали нѣкое ново предложение?

Бурмовъ: Азъ предлагамъ да се преглѣда изново правилника, защото има нѣкои недостатѣци въ него.

Предсѣд: По напредъ се каза за правилника, че въ цѣлостъ нѣма да се разгледва, но ако има нѣкой да желае да се измѣни нѣщо може частно да направи предложение.

Бурмовъ: Това трѣба да стане, преди Събранието да почне друга работа. Азъ мисля, че е по добръ изобщо да се преглѣда.

Предсѣд: Това се рѣши, че ще се приеме същиятъ правилникъ, ако ли има нѣкой да иска нѣкакѣ поправки, то може да ги предложи.

Бурмовъ: Кога ще бѣде това на дневенъ редъ?

Предсѣд: Можете да предложите кога то щѣте.

Бурмовъ: 1-во Имамъ да предложѣ, че на депутатитѣ да се недава възможность да говорятъ върху единъ и същия предметъ повече отъ 2 пѣти. Нека да говори 2 пѣти пространно и колкото ще, но не повече отъ два пѣти върху същото нѣщо и въ същото заседание. Това е въ полза на Събранието, за да може по скоро и по правилно да рѣшава. Да се позволи думата на нѣкого колкото пѣти иска, това протака времето много пѣти за безполезни препирни. Но ако се ограничи само два пѣти да говори, тогава всѣкий ораторъ ще се приготви за да говори единъ пѣтъ пространно и ясно, и послѣ ако е нужда вторий пѣтъ да обясни още по вече.

Предсѣд: Имали 5 души да го поддържатъ? (гласове има).

Стамболовъ: Предложението на Г-нѣ Бурмова е ново, и съгласно съ 109 чл. на конституцията изискватъ се 57 души да го поддържатъ за да може да се разгледва. Слѣдователно ако иска Г-нѣ Бурмовъ да се занимава Събранието съ това предложение, той трѣба да се съобрази съ 109 чл. отъ Конституцията.

Бурмовъ: Въ правилникѣтъ не стои ли, че 5 души трѣба да го поддържатъ?

Стамболовъ: Това се отнася къмъ въпроси дадени на разгледане на разни комисии.

Бурмовъ: Отъ гдѣ се знае това? Тогава нека се произнесе Събранието за да знаемъ за винаги.

Д-ръ Браделъ: Мнѣнието на Г-нѣ Стамболова, че трѣба всѣко едно предложение да се подкрѣпи отъ $\frac{1}{4}$ часть на присѣдствующитѣ, е не основно. Въ Конституцията стои думата „Законопроектъ“ когато се внесе на разгледане въ Нар. Събр. отъ страна на депутатитѣ, трѣба да се подкрѣпи съ $\frac{1}{4}$ часть, и само ония предложения трѣба да бѣдатъ подкрѣпени отъ $\frac{1}{4}$ часть, които ще иматъ законна сила за народа, но на измѣнения на правилникѣтъ или на други предложения отъ по-малка важность, не се отнася чл. 109. Ако приемемъ предложението на Г-нѣ Стамболова, тогава правилникѣтъ ще остане неразгледанъ. Азъ ще предложѣ на пр. отъ своя страна, Народ. Събрание да се раздѣли на секции, но ако трѣба да търся 65 представители, това е припятствие на работата. За това азъ мисля, че тълкуванието на Г-нѣ Стамболова не е вѣрно. И той самъ по напредъ питаше за едно предложение, имали 5 души да го поддържатъ.

Стамболовъ: Правилникѣтъ е единъ вътрѣшенъ законъ, за нашето вътрѣшно отношение, и до колко е важенъ, показва днешниятъ денъ, когато единъ депутатинъ нещеше да се покорява на пред-

сѣдательтъ. Ако предложението не е важно, тогава нетрѣба да се разисква; ако е важно трѣба да се пита имали $\frac{1}{4}$ часть отъ Събранието да му съчувствуватъ. Втората алинея отъ 109 чл. гласи така (чете го) „Всѣкой представитель сѣщо може да внесе въ Народ. Събр. законопроектъ или предложение, ако тѣ сѣ подписани отъ една четвъртина отъ присѣтствующитѣ представители“. Ако допустнемъ 5 души да стига, тогава може всѣкий единъ за всѣко едно предложение да ги намѣри. Има предложения които се разбиратъ сами отъ себе си. На пр. комиссията за Тронната рѣчь трѣба да се избере, понеже самъ законътъ предписва, че трѣба да се направи адресъ на Князя; а азъ вѣрвамъ, че неще се намери ни единъ представитель да каже не трѣба да се избере. За такива предложения стигатъ 5 души, но когато има предложение да се измѣни правилникътъ, който е приетъ отъ цѣлото Събрание, и който е отъ най голѣма важность за воденieto на работитѣ въ Събранието, потрѣбно е да има 57 души да поддържатъ предложението, което се касае до измѣненieto му. Ако има толкова хора да го подкрѣпятъ, тогава съмъ съгласенъ, да се даде таково предложение на разискване.

Горбановъ: Г-нъ предговорившии като си състави мнѣние, че той самъ може да тълкува конституцията, и че само неговото тълкувание трѣба да приеме Народ. Събрание, желае въ всѣкий случай да предложи своитѣ предложения, като доктрини. За това понеже Народ. Събрание било толкова любезно къмъ него и е приемало почти всички предложения безъ забѣлѣжка, (гласове на предмѣта!), за това сега си позволява да преобразува и преиначава точния смисълъ на конституцията, всѣкий има на рѣчка конституцията и твърдѣ добръ и справедливо каза Г-нъ Д-ръ Браделъ по напредъ, че предложението на Г-на Бурмова, не е отъ този родъ предложения, които искаше Г-нъ Стамболовъ да каже. Той каза, че предложението Г-нъ Бурмова ако е умѣстно трѣба да се разисква, ако не е умѣстно да не се разисква. Азъ мисля, че всѣкое предложение което става въ Народ. Събрание е таквозъ, дѣто, който го предлага има основания да го предлага; и въ правилника е казано, ако има 5 души да го подкрѣпятъ, то може да се внесе и да се разглѣжда. Но ако има таквизъ предложения както станаха въ миналото засѣдание отъ страна на Г-да Министритѣ, тѣ не сѣ законопроекти, тѣ могатъ да се внесетъ и безъ да се подкрѣпятъ отъ другитѣ. А предложенията, за които се говори въ Конституцията и които се внасятъ отъ депутатитѣ сѣ такива предложения, които приличатъ на законопроекти, а не такива предложения, които се отнасятъ на вътрешний редъ въ Събарнието.

Стамболовъ: Азъ не съмъ кривъ, ако хората не разбиратъ конституцията; но ако Събранието се съгласява съ мене, по това се вижда, че и то тѣ сѣщо тълкува конституцията, както и азъ. Г-нъ Горбановъ смѣсва правителственнитѣ предложения съ предложението отъ страна на депутатитѣ. Правителството може вслѣдствие на 109 чл. алинея 1-ва да прави предложения безъ да иманужда да ги поддържа нѣкой. Слѣдователно самата Конституция за правителствени предложения предвижда, че не трѣба да се подкрѣпятъ отъ никого. Що се касае до депутатитѣ, зарадъ тѣхъ пакъ сѣщия законъ предвижда да бѣдѣтъ подкрѣпени отъ $\frac{1}{4}$ часть на представителитѣ. Слѣдователно ако сѣ съгласимъ, че предложението е важно, трѣба да бѣде подкрѣпено отъ $\frac{1}{3}$ часть на депутатитѣ, а кога предлага една комиссия рапортъ, тогава стигатъ и 10 души за да направятъ едно писменно предложение върху работата. А ново предложение, както е това, и важно, както каза самъ Г-нъ Бурмовъ, трѣба да бѣде подкрѣпено отъ $\frac{1}{4}$ часть на представителитѣ.

Бурмовъ: До сега както знаемъ въ Народ. Събрание, се е практикувало, че едно предложение, което не се отнася къмъ никой предмѣтъ върху който има рапортъ отъ комиссията, може да се приеме ако се поддържи отъ 5 души. И въ вчерашното засѣдание имаме единъ новъ примѣръ за това; Щомъ се предложи да стане избиране на ново бюро, тогава негова милость каза; имали 5 души да го поддържатъ? Но това бѣше единъ важенъ въпросъ, който се касае не само до правилника, но и до Конституцията; прочее негѣва милость каза, има ли 5 души да поддържатъ предложението, и показа се, че има. (Гласове. Не.) По крайнѣй мѣръ никой не възрази и неконстатира, че нѣма 5 души. Когато трѣба $\frac{1}{4}$ часть отъ депутатитѣ, това е ясно само по себе си когато земе човѣкъ въ рѣчка Конституцията да види за какви предложения се иска, да има $\frac{1}{4}$ часть отъ присѣтствующитѣ депутати. Рѣчта „предложение“ стои слѣдъ рѣчта „законопроектъ“. Законопроектътъ може да се внесе отъ Министерството по Височайша заповѣдь. А може да се внесе и отъ депутатитѣ единъ законопроектъ или едно предложение, когато има да го поддържатъ $\frac{1}{4}$ часть на депутатитѣ. Ще каже, че тая е рѣчь за предложения, които иматъ законодателна сила. Въ миналата сессия станаха такива предложения. А предложения, които се неотнасятъ до закона, които нѣматъ законодателна сила за цѣлъ народъ, но които собствено се касаятъ до Народ. Събрание, за такива предложения искатъ се само 5 души. (Гласове Да.) Слѣдователно трѣба да отличимъ предложения законодателни и предложения, които нѣматъ

законодателна сила. Азъ мисля, че това предложение, което направихъ, се отнася до правилника, а не до закона на страната. Слѣдователно може съ 5 души да се внесе въ Събранието, а Събранието има власт да се произнесе както ще.

Тихчевъ: Г-нъ Бурмовъ поиска да направи едно предложение; за да направи това предложение, напомни му се отъ предсѣдателствующиятъ да бѣде писмено, за да може да го изложи по опредѣлено. Сега Г-нъ предговорившия говори за предложения, да ли да се подкрѣпятъ отъ 5 души или отъ $\frac{1}{4}$ часть на депутатитѣ. Разликата тука е между писмено и устно предложение, и трѣба да се опредѣли, да ли писмено или устно има да стане това предложение. Ако стане писмено, тогава споредъ 109 членъ на Конституцията трѣба да бѣде подкрѣпено отъ $\frac{1}{4}$ часть на депутатитѣ. А щомъ стане устно, тогава споредъ 14-й членъ на правилника изискватъ се 5 души. Заради това Г-нъ Бурмовъ и Г-нъ Горбановъ иматъ право съ своитѣ поддръжки, но това предложението, когато е нужно да стане писмено, трѣба да бѣде подкрѣпено отъ $\frac{1}{4}$ часть на депутатитѣ.

Стамболовъ: Оттеглямъ си думата.

Бурмовъ: На основание на това, което говори Г-нъ Тихчевъ, който каза, че устни предложения трѣба да се поддръжатъ отъ 5 души, азъ имамъ да кажа, че азъ предлагамъ предложението си устно. Азъ настоявамъ да бѣде писмено.

Предсѣдатель: Азъ не искахъ писменното предложение но искахъ редакцията.

Д-ръ Браделъ: Подигватъ се дълги разсуждения върху въпроса, който се вече рѣши въ миналата сесия. Такива предложения ставали сж всѣкий день и бѣха поддръжани отъ 5 души; само днесъ се напомня този членъ отъ Конституцията. За да се направи правилникъ, бѣше достаточна една 5-то членна комисия и вотира се тука въ Събранието. Ако Народ. Събрание желае, ще разгѣжда предложението, ако не желае, ще го отхвърли. Тѣзи прения, които сж допуснати до сега споредъ мене иматъ си мѣстото.

Икономъ Попъ Тодоръ: Ако земемъ тълкуванието на 109 чл. че предложение, когато се внесе трѣба да се подкрѣпи отъ $\frac{1}{4}$ часть на депутатитѣ, тогава трѣба да се занимаемъ нѣколко време за да опредѣлимъ тѣзи предложения; защото всѣкий день имаме работа съ предложения, и желателно е да не се караме, че това предложение е такова, което изисква $\frac{1}{4}$ часть, а онова предложение не е. Предложенията разбирамъ азъ, че трѣба да се внесатъ въ камарата отъ $\frac{1}{4}$ часть на депутатитѣ, само тогава, когато тѣ иматъ законодателна

сила за цѣлъ народъ, а когато е нѣщо за организация на депутатитѣ, тогава стига и 5 души да го поддръжатъ.

Кирковъ: Тълкуванието, което даде Отецъ Икономъ е съвършено справедливо. Въ 109 чл. на конституцията не е дума, за предложения, които се внасятъ по частни въпроси, или по дѣло на нѣкоя комисия; но само говори за предложения, които иматъ сила на законъ, и тѣ трѣба да бѣдѣтъ подписани отъ $\frac{1}{4}$ часть на депутатитѣ. Такива предложения бѣха н. п. ония, които направи Г-нъ Министръ Каравеловъ въ миналата сесия; но предложения, които излизатъ между депутатитѣ за да се исправи правилникътъ неподпадатъ подъ § 109. Г-нъ Стамболовъ тълкува съвършено криво тоя параграфъ. Въ Търново така именно се тълкуваше 109 членъ, че не се отнася на предложения, които би излѣзли по единъ частенъ въпросъ. Членове 109 и 110 внесоха се отъ мене и отъ единъ мой другаръ и ние така сме ги разбирали.

Мин. Цанковъ: Истина, че предложението трѣба да има сила на закона, ако да подпада подъ 109 членъ; но струва ми се, че правилника на Народ. Събрание не е по доло отъ единъ законъ. Затова предложението, което прави Г-нъ Бурмовъ, е едно предложение, за което се изискватъ условията отъ 109 членъ на Конституцията,

Стамболовъ: Като съмъ съгласенъ съ тълкуванието на Г-на Цанкова прибавямъ още и това, че всички закони, които ставатъ у насъ и сж обвезателни за народа, ставатъ на овнование на единъ членъ на конституцията. Правилника тѣй сжщо се основава на 104 членъ на конституцията. Правилника е единъ вжтрѣшенъ законъ, слѣдователно да се промѣни; трѣба да се зематъ сжщитѣ форми и сжщитѣ обязанности, както при други закони, защото инакъ какъвъ ще бѣде резултата? — Ние сме направили единъ вжтрѣшенъ законъ, който се именува правилникъ. Земете единъ ораторъ, който има желѣзни гърди и който може да хортува цѣлъ день, какво ще стане ако предсѣдателятъ нѣма право да му отнеме думата? Цѣлата сесия могатъ да говорятъ 5 — 6 оратори, и никаква работа не ще може да се свърши. Слѣдователно правилника е твърдѣ важенъ, иначе всѣкий ще прави работи както ще, и тѣй могатъ да се правятъ работитѣ криви и вредителни за народнитѣ интереси. Слѣдователно, като се основава правилника на единъ членъ отъ Конституцията, трѣба да се запазятъ за него сжщитѣ формалности, както за другитѣ закони.

Кирковъ: Азъ неможахъ да се съглася съ г-на Министра Цанкова и съ г-на Стамболова, защото правилникътъ не е единъ законъ. Истина е,

че той се основава на Конституцията, но това е единственият регламент само, за действията на Събранията, и то само за няколко месеца. Той не е законът, който и по тази причина, защото не е утвърден от Князът. Въобще той не е минал през онзи канал, през когото минават другите закони. Тия двесте разни неща не трябва да се смесват.

Горбановъ: Защото нѣкой отъ почитаемитѣ Г-да депутати не могатъ или не щатъ да разбератъ сѣщинската смисълъ на предложението, за това е принудено Народ. Събрание да изслуша 4—5 пѣти едно и сѣщото нѣщо. Твърдѣ добръ казаха г-нѣ Д-ръ Браделъ и г-нѣ Кирковъ, че предложението за вътрѣшниятъ регламентъ на Събранията и предложението, за което е споменато въ Конституцията, сѣ свършено отдѣлни нѣща. Предложението което направи г-нѣ Стамболовъ въ миналата сессия да се премѣсти столицата отъ София въ Русчукъ, това бѣше предложение обвѣзателно за цѣль народъ, и щѣше да има сила на законъ, и за това трѣбаше да се подкрѣпи отъ $\frac{1}{4}$ часть на присѣтствующитѣ депутати; а всички други предложения, които чухме въ миналото Събрание, никакъ не се подкрѣпиха отъ $\frac{1}{4}$ часть, но само отъ 5 души.

Бурмовъ: Азъ само ще кажа още единъ пѣтъ, че трѣба да се различава правилникътъ отъ законътъ. Правилникътъ е направенъ именно за това Събрание и нѣма сила за друго Събрание. Може би да се състави утрѣ едно благотворително общество отъ помного члена отъ колкото ги има на нѣто Събрание, но този правилникъ нѣма никакво обвѣзателство за него. Слѣдователно нѣма и законна сила.

Д-ръ Браделъ: Правилникътъ не може да се глѣда като законъ. Закони сѣ тѣзи на които се подчинява всѣкиятъ народъ. Но понеже всѣки депутатъ представлява 10.000 души, и понеже правилникътъ е обвѣзателенъ за депутатитѣ, тогава би могли нѣкои да кажатъ, че е обвѣзателенъ за цѣль народъ. Това е софизмъ. Но напредъ казахме, че предложението внесено отъ страна на депутатитѣ за разглѣждане и одобрене отъ Народното Събрание, още не става законъ, до дѣто не се потвърди отъ Князътъ. Щомъ се потвърди, тогава става задължителенъ за всѣкиго. Ето Г-да отличителнитѣ черти на законътъ. Конституцията казва само, че Народ. Събрание трѣба да има единъ правилникъ, и на правете си го както искате. Правилникъ имаше въ Търново, имаше го и въ ланското Събрание въ Октомврий мѣсецъ, имаше единъ въ Мартъ мѣсецъ. Предложения за вътрѣшния редъ на Събранията може да бждатъ други всѣка недѣля и всѣкий день. Ако практиката покаже, че този или онзи параграфъ

не отговарятъ, тогава трѣба да се измѣни. Други препирни ще сѣ софистически и си нѣматъ мѣстото. (Гласове Исчерпано е.)

Икономъ Пѣпъ Тодоръ: Споредъ думитѣ на Г-на Стамболова, ако глѣдаме, ние трѣба да кажемъ, че нѣмаме никакъвъ правилникъ. Даже който до сега е съществувалъ не е ималъ никаква законна сила, защото този правилникъ не се е внесълъ нито отъ депутати нито отъ Министерството. Единъ депутатъ предложи, че трѣба да се направи правилникъ, 5 души го поддържаха, опредѣли се една комисия и го направи. И този правилникъ ни задължава, той е обвѣзателенъ по наше общо съгласие. Това ще каже, че когато искаме да направимъ нѣщо за вътрѣшното управление, не трѣба да искаме $\frac{1}{4}$ часть отъ депутатитѣ. Това е безумѣстно да се продължава тая препирня. (Гласове Исчерпано е.)

Стамболовъ: (Гласове Исчерпано е.) Въ лицето на представителитѣ присѣтствова цѣль народъ, съ тѣхнитѣ умове мислиме и създаваме закони. Какъ ще работимъ, за това създаваме законникъ, който носи име правилникъ, който е обвѣзателенъ за насъ, т. е. за тѣхъ, които представляватъ народа. Този правилникъ като е одобренъ отъ насъ, като единъ пѣтъ е вотиранъ, то азъ не знамъ каква полза ще има отъ едно предложение станало отъ 5 души, което утрѣ ако доде на разглѣждане, ще се отблъсне. Ако би азъ нѣщо предлагалъ, попиталъ бихъ 57 души дали го поддържатъ, и тогава съмъ убѣденъ, че мнозина ми съчувствуватъ, а така ще тоже изпълни 109 чл. на Конституцията. Заради това азъ настоявамъ на моето тълкувание, т. е. като става ново предложението, трѣба да има $\frac{1}{4}$ часть отъ представителитѣ да го поддържатъ.

Бръшляновъ: Казватъ нѣкои Г-да, че вътрѣшниятъ правилникъ на Народното Събрание не билъ законъ, но че законъ е това, което се изработва за народа. Споредъ мене, тѣзи закони, които сѣ изработени за народа влечатъ своята законность отъ законността на правилника, по който дѣйствува Народното Събрание. Слѣдователно, считамъ правилникътъ за единъ законъ отъ голѣма важность и той като е вотиранъ и приетъ единъ пѣтъ, то ние трѣба да се ръководимъ по него. За това, безъ да протакаме много време и да се тушкаме на горѣ на доло, то много е по-добре да предложимъ въпросътъ другояче т. е. да се каже: Народното Събрание може ли да се ръководи по сѣщия правилникъ, по който се е водилъ до сега и по нѣтъкъ. И ако се рѣши, че не може, тогава широко поле за всѣкиго, който иска да внесе нови предложения.

Предсѣдатель: Въпросътъ за сегашния пра-

вилникъ, е рѣшенъ и прието е, че ще се ръководимъ по него. Въпросътъ на Г-на Бурмова е само за една частъ на правилника.

Болѣрски: Слушамъ думи по поводъ на предложението на Г-на Бурмова, което се поддържа отъ 5 души; за него Г-нъ Стамболовъ казва, че трѣба да бѣде писмено и да бѣде поднесено отъ една третя частъ отъ представителитѣ, съгласно съ 109 членъ на конституцията. Посетнѣ, отъ разгѣненитѣ думи виждамъ, основава се на това, Г-нъ Стамболовъ именно, за да бѣдатъ по-добрѣ приготвенни оиѣзи, които го приематъ. Азъ ненамирамъ дебатата дѣто става за толкова важна; защото предложението подкрѣплено отъ 5 или $\frac{1}{4}$ частъ на депутатитѣ все е едно, понеже ако Народното Сѣбрание намѣри за умѣстно да го приеме, може да го приеме или ако ли не, може да го отхвърли. Още имамъ да кажъ, че когато се по напредъ правеше цѣлтъ правилникъ, тогава невиждахъ, че билъ подписанъ отъ $\frac{1}{3}$ частъ на депутатитѣ. Предложи се на една комисия да го състави и она го състави, безъ да бѣде подписанъ отъ $\frac{1}{3}$ на представителитѣ. Слѣдователно, когато цѣлия правилникъ се прие само по едно предложение поддържано отъ 5 души, мисля азъ, че поддържанieto за една поправка отъ 5 души е доволно; защото това не е законъ за народа, а само за вътрѣшниятъ редъ на Сѣбранието. (Одобрѣние.)

Славейковъ: Азъ мисля, че ние се напрасно препираме. Дѣйствително, има два вида предложения, т. е. предложения, които се поменуватъ въ конституцията, които иматъ сила на законо-проектъ и други предложения, които немогътъ да се зематъ за законопроектъ. Таквизъ предложения могатъ да ставатъ ако се поддържатъ отъ 5 души, но за предложения, които искатъ да измѣняватъ единъ законъ за вътрѣшниятъ редъ на Сѣбранието, който е одобренъ и приетъ вече отъ цѣлото Сѣбрание за тѣхъ трѣба и нужно е да се вземе мнѣнието и съгласието на $\frac{1}{4}$ частъ отъ представителитѣ. Ако се допустне щото 5 души само да могатъ да правятъ предложения за измѣнение на това що е прието веднажъ, то ще дойдемъ най-подиръ да измѣнимъ едно по друго всичко що е въ правилника и съ време може да достигнемъ да нѣмаме никаквъ правилникъ. Ако има между насъ такива нѣкои расположени, така да мѣняватъ често което имъ скъпни за да се намерватъ на работа, нека знаятъ, че и Сѣбранието има право да иска отъ тѣхъ по-напредъ съгласието на $\frac{1}{4}$ частъ отъ представителитѣ преди да разисква предложенията имъ.

Икономъ П. Тодоръ: Тука г-нъ Бурмовъ каза, да се измѣни единъ членъ на правилника и

за да се приеме това предложение, г. Стамболовъ каза, че трѣба да се изпълни именно онѣзи формалностъ, която е предписана въ Конституцията. Когато се правеше този правилникъ не се глѣдаше на тѣзи формалности — това е всекому извѣстно. И сега, при измѣнение нѣкоя частъ отъ него, неможе да се изпеква формалността, предписана въ конституцията.

Бурмовъ: За обяснение на всичко имамъ честъ да прибавя, че както Н. Сѣбрание изслуша, представителитѣ сѣ рѣшили този правилникъ да служи за ръководство и се каза, че ако има нѣкои да направятъ предложения за този правилникъ, да ги направятъ. Слѣдователно отъ това що каза г. Славейковъ се разбира, че може да се измѣнява този правилникъ. Освѣнъ това, на края на миналата сесия правилника се даже измѣни, и именно по мое предложение, че трѣба всекога да се констатира гласоподаванията: колко гласа сѣ за и колко противъ. Това се тогава прие. Ето г. да практика, практика на Н. Сѣбрание, което е сѣщото, както е било и въ миналата сесия. Азъ мисля, че въпроса се разияни доста. Ако обича Н. Сѣбрание и иска непремѣнно щото се касае до правилника да се измѣнява само съ подкрѣпление на $\frac{1}{4}$ частъ отъ представителитѣ, то да се опредѣли: какви именно предложения могатъ да ставатъ само съ подкрѣплението отъ 5 души и какви отъ $\frac{1}{4}$ отъ представителитѣ. И трѣба да се опредѣли това, защото иначе ще се бъркаме всекий пѣтъ.

М-ръ Цанковъ: За доказателство, че това предложение трѣба подкрѣпление на $\frac{1}{4}$ отъ представителитѣ, казва го самия първий членъ на сѣщия правилникъ. Този членъ опредѣля, кои предложения могатъ да се внесжтъ отъ 5 души. (Чете чл. на правилника). За измѣнението на правилника се показва въ сѣщия правилникъ кои сѣ съ 5 души. А тамъ дѣто друга частъ на правилника се измѣнява, трѣба непремѣнно $\frac{1}{4}$ отъ депутатитѣ да подкрѣпятъ предложението за да може да се вотира.

Стамболовъ: 13 и 14 чл. на правилника наистина ни водятъ да проумѣемъ, кои предложения трѣба да бѣдѣтъ подкрѣпени отъ 5 души и кои отъ $\frac{1}{4}$ отъ депутатитѣ. Мене се струва, че ако е претензията за правилника само, то тога не струва да се препираме. Но тука се казва за устни и писмени предложения и показва именно, че заради устно предложение трѣба поддръжка отъ 5 души; но ако предложението се касае върху въпроси дадени на Комисия, обръща се къмъ Сѣбранието съ писмено предложение, и това трѣба, споредъ 14 чл. да бѣде подписано отъ 10-на души. А двата члена се отнасятъ къмъ разглѣждане на проекти,

които са дадени на комиссия.

Председ. Азъ мисля, че Н. Събрание нѣма вече нужда да разисква предмѣта нататакъ. (Гласове: Нѣма!). Тукъ се породиха 2 въпроса: да ли за измѣнението нѣкой членъ на правилника трѣба предложението да бѣде подкрѣпено отъ $\frac{1}{4}$ отъ депутатитѣ, или че трѣба да се поддръжи само отъ 5 души. Азъ питамъ Н. Събрание трѣба ли предложението да бѣде подписано отъ $\frac{1}{4}$ отъ депутатитѣ за да може да се измѣни правилника? Който приема да си дигне ржката. (70 за 49 противъ.) Остава Г. Бурмовъ да се съобрази съ рѣшението.

Бурмовъ: Предлагамъ да се гласоподава тайно. (Гласове: свършено е.) Всички казватъ, не се свърши; когато още Г. Председателъ питае желаетъ ли Н. Събрание да се провѣри, викатъ, че се свърши. Само Председателътъ има да констатира резултата; така сами се бъркаме. Единъ да стане и да вика това не е никакавъ редъ.

Понеже се каза ясно, че за такива промѣнения, които има да ставатъ въ правилника се изисква предварително подкрѣпление отъ $\frac{1}{4}$ отъ всичкитѣ присѣтствующи депутати, то се показва нужда да се опредѣли ясно, за да не става по подиръ препирня, кои именно предложения да се отнасятъ до предмѣти, за които трѣба да се избира комиссия; защото, споредъ рѣшението, само такива предложения могатъ да се поддръжатъ отъ 5 души; всѣки други предложения, които нѣма да се даватъ на комиссия, трѣбаше да се подписатъ отъ $\frac{1}{4}$ отъ депутатитѣ Н. Събрание трѣба да се проеизнесе така ли го приема или не?

Председ. Азъ мисля, че отъ протоколитѣ излиза доста ясно и отъ размѣненитѣ между представителитѣ думи.

Бурмовъ: Това трѣба да се констатира, защото утрѣ пакъ ще стане сжщото размѣнение на мислитѣ. Когато се каже, че „само тия предложения, които сж отнасятъ до комиссия“, тогава не ще имаме въ бждѣще да се двоумимъ и нѣма да правимъ пакъ приказски върху това нѣщо. Това да се предложи и да се вотира.

Председ. Това впада въ сжщата категория както първото ваше предложение. Може да го внесемъ съ подкрѣплението на една четвъртъ отъ депутатитѣ.

Бурмовъ: Това не е предложено, но е за разяснение; искамъ да се опредѣли това ясно.

Св. Драгановъ: Азъ ще кажъ само това, именно, че се иска $\frac{1}{4}$ отъ всичкитѣ присѣтствующи депутати за онѣзи предложения, които се отнасятъ за измѣнение на нѣкой членъ законенъ, въ който влиза и правилника, който е тоже единъ законъ. (Гласове: това се свърши.)

П. Станчевъ: Часътъ е 5 и, съгласно съ правилника, моля да се распусне Събранието.

Председ. Желаетъ ли Н. Събрание да се проеизнесе върху тълкуванието на г- Бурмова, което дава на 13 чл.?

Бурмовъ: Азъ ще кажа само двѣ думи. Въ слѣдющий пакъ ще ставатъ предложения, за които да се препираме. Трѣба да се разясни, че еди кой въпросъ се отнася до предложения, за които трѣба да се земе $\frac{1}{4}$ гласове отъ представителитѣ, и кои могатъ да бждатъ подкрѣпени само съ 5 души; друго яче пакъ ще се препираме за сжщото нѣщо.

Стамболовъ: Щомъ се рѣши въпроса, препирнитѣ не сж умѣстни. За нови предложения, които сж отъ вѣнъ и за закони, трѣба да се пази 109 чл. на Конституцията. Другитѣ пакъ предложения трѣба да бждатъ подкрѣпени отъ 5 души.

Бурмовъ: Нека се пита Н. Събрание тъй ли го разбира.

Председ. Това се вече рѣши. Имали нѣщо ново да предложите?

Бурмовъ: Това остана не ясно.

Председ. Ако нѣма друго предложение, то, съгласно съ правилника, засѣданието се отлага за утрѣ.

Храновъ: Утрѣ, на това време, ще пристигне Н. Височество, затова не е умѣстно утрѣ да се събираме.

Бурмовъ: Имали 70 души да подкрѣпятъ това предложение? (Веселостъ.)

Д-ръ Браделъ: Азъ утрѣ има да направя предложение на Събранието.

Храновъ: Азъ получихъ депеша отъ Дипломатическиятъ секретаръ, че утрѣ Той ще пристигне. Въ телеграммата пише, че ще дойде, но въ кое време не е опредѣлено, но вѣроятно въ 4 часа. (Гласове: Кой ще доде?)

Председ. Тогава на всѣкий начинъ да се съберемъ на единъ часа утрѣ, и на дневний редъ е да се прочете предложението на Д-ра Браделя.

(Конецъ на 4 ч. 30 мин.)

Председателъ { **П. Р. Славейковъ.**

Подпредседатели { **Д-ръ И. Браделъ**
Н. Сукнаровъ

Секретари { **Ив. Даневъ**
Хр. Баларевъ
В. П. Золотовъ
К. Коевъ

Управителъ на топографическото бюро А. Безеншекъ